

конфліктів, регулювання і оперативне вирішення конфліктів [5]. Алгоритм дій ППК при вирішенні конфліктів включає : вивчення причин конфлікту; визначення і обмеження учасників конфлікту; формулювання проблеми, тобто основної суперечності; вивчення та визначення мотивів опонентів; розробка варіантів виходу з конфлікту; ознайомлення опонентів з можливими конкретними варіантами рішення; прийняття рішення ,яке влаштовує опонентів; реалізація прийнятого рішення; аналіз та оцінка ефективності вирішення конфлікту. Вирішення конфлікту можливо виховними або адміністративними способами. До виховних способів вирішення конфліктів відносять : врахування психологічних особливостей; бесіду; прохання; переконання; принципові переговори; психотренінг; психотерапію. Адміністративні способи - це організаційно-структурні (чітке формулювання вимог, принцип єдиноначальності, постановка спільних цілей, завдань, система заохочення) та адміністративно-силове вирішення конфлікту (придушення інтересів конфліктуючих, перехід на іншу роботу, роз'єднання конфліктуючих адміністративними заходами, подолання конфлікту на основі наказу керівника школи або рішення суду.

Література:

1. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління : навчальний посібник / Д.І. Дзвінчук. – К : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2000. – 280 с.
2. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти : навчальний посібник. / Л.М. Карамушка. – К.: Ніка-Центр, 2000. – 331 с.
3. Карамушка Л.М. Психологія управління : навчальний посібник. / Л.М. Карамушка. - К. : Міленіум, 2003. – 344 с.
4. Коломінський Н.Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект) : монографія. / Н.Л. Коломінський. – К. МАУП, 2000. – 286 с.
5. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посіб. / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. – К. : ВД « Професіонал», 2006. – 416с.

УДК 159.9-051:331.54

Ямчук Таїса Юрївна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ

Багато закордонних та українських дослідників умовно розподіляють психологічні чинники розвитку професійної ідентичності на дві основні групи: об'єктивні детермінанти, які відображають вплив середовища, можливості соціальних перспектив, які дає дана професія, матеріальний фактор; суб'єктивні детермінанти - сформованість образу «Я», самоінтерес, професійно важливі якості фахівця, професійні знання та вміння, ідеальний образ професіонала,

очікування індивіда тощо (Е. Зеєр, Н. Іванова, Н. Кучеровська, В. Потапова, С. Саннікова, Е. Сидоренко, Л. Шнейдер). Але, на думку багатьох науковців, якщо спиратися на ці групи детермінант при формуванні професійної ідентичності, «втримати» цілісність цього складного психологічного феномену дуже складно (Г. Альтов, А. Маркова, Е. Орлова, О. Полат, Д.Фогельсон, Н. Шевченко, Т. Щербан).

Як вже підкреслювалось, професійну самоідентичність ми розглядаємо як невід'ємний елемент суб'єктивного досвіду людини. Тому ми виділяємо наступні психологічні чинники розвитку професійної самоідентичності: розуміння сенсу професії, її моральних основ; усвідомлення власних професійних перспектив та особистісно значущих професійних цілей; наявність особистісно значущих професійних цінностей і переконань, розуміння своїх професійних мотивів; наявність професійних навичок, які є необхідними умовами професійної придатності та професійної готовності; усвідомлення основних особливостей своєї професійної поведінки та здатність контролювати свої емоції і поведінку; позитивні очікування від широких перспектив (соціальних, матеріальних та ін.), які дає професія.

Психолого-педагогічні умови розвитку професійної самоідентичності:

а) активізація процесів усвідомлення суб'єктивного досвіду, зокрема, професійної самоідентичності (через розвиток здатності до самоаналізу, рефлексії; цілеспрямоване випрацювання професійних планів, цілей, смислів і цінностей);

б) актуалізація суб'єктності студентів (через інтерактивні методи роботи);

в) моделювання ситуацій, в яких фокусується увага на особливостях різних областей професійно-освітнього простору (особистісної, професійного середовища навчального закладу, ринку психологічної професії в Україні, психологічної сфери в світі);

г) моделювання професійних ситуацій, в яких розвиваються професійні навички, що лежать в основі професійної придатності та професійної готовності (зокрема: комунікативні; навички самоаналізу, рефлексії; навички формулювання особистісно значущих цілей; навички відповідального відношення до професійної діяльності; навички впевненої поведінки).

Ці умови реалізувалися через систему психолого-педагогічних заходів у процесі роботи зі студентами під час тренінгу, в якому використовується інтегративний підхід інтегративного психологічного тренінгу. Саме «інтегративний тренінг» дозволяє поєднувати цілі комплекси інформації, видів діяльності, компетенцій, що відповідає вимогам сучасності. Цей тренінг спрямований на розвиток професійної самоідентичності шляхом інтеграції логічних рівнів суб'єктивного досвіду та сприяння усвідомленню студентами-психологами власної професійної самоідентичності.

Адже процес становлення професійної ідентичності виглядає як природний процес інтеграції знань, умінь та навичок, цінностей та переконань, різноманітних ролей – у єдине ціле, яке молодий спеціаліст зможе назвати «Я - професіонал», «Я - психолог».

Отже, акцент у навчанні та підготовці фахівців зміщується з причинно-наслідкового аналізу на аналіз взаємозалежностей, який складається не з легко відокремлюваних елементів, а з сотень взаємодоповнюючих впливів, десятків незалежних, частково співпадаючих джерел.

Література:

1. Андрушко Я. С. Психологічні захисти в структурі професійної ідентичності майбутнього працівника органів внутрішніх справ : монографія / Я. С. Андрушко // Львівський державний університет внутрішніх справ. Видання : Львів : ЛьвДУВС, 2016.

2. Бейтсон Г. Шаги в направлении экологии раз ума: избранные статьи по психиатрии / Г. Бейтсон ; пер. с англ. Д. Я. Федотова. – Изд. 2-е. – М. : КомКнига, 2005. – 248 с.

3. Дилтс Р. Изменение убеждений с помощью НЛП / Р. Дилтс ; пер.с англ. В. П. Чурсина. – М. : Класс, 2000. – 192 с

УДК 159.962.5: 923.35

*Ямчук Таїса Юрїївна,
Боршош Уляна Петрівна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна*

ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ»

Актуальність проблеми розвитку емоційного інтелекту студентів-психологів в умовах вищої професійної освіти обумовлена необхідністю виявлення психолого-педагогічних умов розвитку емоційного інтелекту. Це дозволить, з одного боку, студентам-психологам задовольнити потреби у високому рівні розвитку емоційного інтелекту, а з другого – потребу суспільства у кваліфікованих фахівцях у сфері психології.

У психологічній науці проблема емоційного інтелекту людини відображена в різноманітних аспектах. Дослідженням емоційного інтелекту займалися такі зарубіжні вчені, як Д. Гоулман (теорія емоційної компетентності), Р. Бар-Он (некогнітивна теорія емоційного інтелекту), Х.Вайсбах і У. Дакс (емоційний інтелект як уміння «інтелектуально» керувати своїм емоційним життям), Дж. Майєр, П. Селовей, Д. Карузо (теорія емоційно-інтелектуальних здібностей) та інші. У вітчизняній психології ідею єдності афективних та інтелектуальних процесів, що належала Л. Виготському, розвивали С. Рубінштейн (інтелектуальний процес не можливий без участі емоцій) і О. Леонтьєв (мислення має емоційну (афективну) регуляцію). Одним з перших вітчизняних дослідників емоційного інтелекту став Д. Люсін, що представив двокомпонентну теорію даного феномена. І. Андрєєвою розглянуті передумови розвитку емоційного інтелекту, гендерні відмінності у виразності компонентів емоційного інтелекту, а також можливості розвитку емоційного інтелекту в процесі психологічного тренінгу. А. Панкратовою був проведений

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>